

ARHIV U DOBOJU: 65 GODINA

Apstrakt: U ovom radu prikazan je istorijat Arhiva u Doboju, koji je osnovan 16. februara 1954. pod nazivom Gradski arhiv Doboj. Tekst prati razvoj Arhiva od njegovog osnivanja, preko ukidanja i uključivanja u Istorijski arhiv Tuzla 1968. godine, njegove obnove u samostalnu ustanovu 1973. i konačne integracije u Arhiv Republike Srpske 1993. U radu su prikazani osnovni podaci o kadrovima, prostorijama, smještaju, arhivskoj građi, najvažnijim aktivnostima, kao i teškoćama i izazovima nastalim nakon velikih poplava 1965. i 2014.

Ključne riječi: Doboj, arhivi, arhivska građa, arhivistika.

Već u prvim godinama nakon Drugog svjetskog rata, godinama obnove i izgradnje najnužnijih uslova u kojima se mogao ostvarivati opšti napredak, slijedile su savezne i republičke zakonske odredbe o registrovanju, čuvanju i sređivanju arhivske građe i organizaciji arhivske službe. Tako je 1947. donesen Zakon o osnivanju Državnog arhiva NRBiH¹ u Sarajevu, a zatim su, sukcesivno, osnovani gradski i regionalni arhivi, njih ukupno sedam, u mjestima gdje su za to postojali uslovi i potrebe. U 1953. godini, na osnovu preporuke Glavnog arhivskog savjeta u Beogradu² i prijedloga Državnog arhiva NRBiH³, upućenog jedinici lokalne samouprave, kojim se preporučuje osnivanje gradskog arhiva, dolazi do inicijative za osnivanje jednog takvog u Doboju. Zbog manjka novčanih sredstava ta ideja će se realizovati naredne 1954. godine, kad Narodni odbor gradske opštine u Doboju, Rješenjem broj 2759/53 od 16. februara 1954. godine, osniva Gradski arhiv Doboj, sa nadležnošću na teritoriji srezova Doboj, Tešanj, Teslić, Maglaj, Zavidovići, Modriča, Derventa, Bosanski Brod i Odžak. Po reorganizaciji narodnih odbora, Narodni odbor sreza Doboj je Rješenjem br. 6013/55 od 10. septembra 1955. preuzeo Arhiv, pod nazivom Državni Arhiv Doboj, sa djelatnošću i na teritoriji Narodnog odbora Sreza Derventa i bivših srezova Prnjavor i Srbac, dok su Zavidovići nakon reorganizacije pripali Arhivu Travnik. Do kraja 1955. nadzorni organ Arhiva bio je Narodni odbor gradske

¹ Osnivanje i rad Arhiva Bosne i Hercegovine (anon. 2010) <http://www.arhivbih.gov.ba/osnivanje-i-rad-arhiva-bosne-i-hercegovine>

² ARSBL, Kancelarija Doboj, arhiva (nesređeno), dopis br. 1895/53 od 27. 4. 1953.

³ Isto, dopis br. 437/53 od 26. 5. 1953.

opštine Doboj, a od tada pa do njegovog ukidanja 1963. ta prava i obaveze imao je Narodni odbor Sreza Doboj.

Arhiv je otpočeo sa radom 15. maja 1954. godine, sa dva službenika: Lazarom Vukotićem, učiteljem u penziji, kao honorarnim upravnikom, i Josipom Majstorovićem, pomoćnim kancelarijskim referentom. Treći službenik, Žarko Banjanin, bivši vjeroučitelj i sveštenik, postavljen je 1. decembra 1955, dok je 1956. Majstorović premješten. Od početka svog rada Arhiv se suočio sa teškoćama oko smještaja. U samom početku je bio smješten u zgradi Narodnog odbora Opštine Doboj, da bi već početkom 1955. bio premješten u zgradu u Ulici Ismeta Kapetanovića br. 44, u kojoj je bilo smješteno još nekoliko privatnih stanara. U dotrajaloj i zapuštenoj zgradi Arhiv je raspolagao sa jednom kancelarijom i dva depoa.

Otpočelo se i sa preuzimanjem građe. Prvi je, u nesređenom stanju, preuzet fond Sreski sud u Doboju. Do 1958. već ih je bilo 21. Državni arhiv Doboj je po sačuvanoj arhivskoj građi jedan od najsiriromašnijih arhiva u Bosni i Hercegovini u to vrijeme. Sem djelimično sačuvanih i preuzetih arhiva sreskih sudova u Doboju, Maglaju i Bos. Brodu, skoro da nije sačuvan nijedan dokument iz prošlosti do 1945. U periodu između 1955. i 1958. Arhiv otkupljuje od Ljubice Stanković iz Prnjavora trgovačku prepisku njenog muža Jove,⁴ imućnog trgovca iz tog kraja. Državni arhiv je u periodu 1955–1958. finansiran iz budžeta Gradskog narodnog odbora u Doboju, uz dotaciju srezova na koje se prostirala njegova djelatnost.

Za novog upravnika je 1959. postavljen profesor istorije Vladimir Babić, koji ostaje u Arhivu do penzionisanja 1990. godine. Njegov rad i doprinos iziskuju poseban osvrt, koji bi obuhvatio cjelokupnost njegovog arhivističkog angažovanja. Dotadašnji honorarni upravnik Lazar Vukotić prelazi na mjesto arhivskog pomoćnika do 1965. godine.

U toku septembra 1961. Arhiv je preseljen u nove prostorije u Ulici Jovana Jovanovića br. 7. To je bila niska prizemnica, zbog vlage neuslovna za arhivski smještaj. U njoj je Arhiv dobio četiri prostorije, od kojih su dvije pretvorene u depo dimenzija 11 x 4,5 m i dvije kancelarijske prostorije dimenzija 10 x 4,5 m. Pored ovih prostorija, Arhiv je dobio, kao privremeni smještaj za dio svog materijala, i jednu kancelariju u zgradi preduzeća "Bosna-plod", te zadržao mali podrumski depo u svojim bivšim prostorijama. Arhiv se te 1961. uključio u proslavu 20-godišnjice ustanka i revolucije, tako što je prikupio i publicirao u lokalnoj novini *Glas komuna* izvjestan broj svojih dokumenata sa tom tematikom.

Uprava franjevačkog samostana Plehan ustupa 1962. Arhivu orijentalnu zbirku dokumenata, kako bi se izradile fotokopije dokumenata⁵ i prevod. Arhiv za tu potrebu angažuje 1963. Derviša M. Korkuta, o čemu detaljnije piše Vlado Babić u

⁴ ARSBL, Kancelarija Doboj, Porodični fond Stanković – Prnjavor (1912/1954); kutija 2

⁵ ARSBL, Kancelarija Doboj, fotokopije dokumenata Franjevačkog samostana Plehan – Derventa; 1527/1873.

svom radu objavljenom u Glasniku arhivâ i Društva arhivskih radnika BiH (1983/84).⁶

U maju 1965. Doboj biva pogođen katastrofalnom poplavom. Voda je dostizala visinu i do jednog i po metra u prostorijama, pa je tako vodom zahvaćen sav arhivski materijal i biblioteka. Do tog trenutka bilo je preuzeto 47 fondova, sa ukupno 3.926 komada fascikala, paketa, kutija i omota, kao i 709 komada raznih administrativnih knjiga (protokola, registara, upisnika). Osim spomenutog materijala, u poplavi je stradala priručna biblioteka sa 1.343 knjige, od kojih je spaseno 1.260.⁷

Ulica Josipa Jovanovića, ispred zgrade Arhiva (maj 1965)⁸

Time je skoro anuliran desetogodišnji rad Arhiva, jer se spasena građa našla u potpuno nesređenom stanju. Svi fascikli, kutije, omoti i korice knjiga od mulja su se raspale, a oznake sa njih izbrisale. Takvo stanje je pogoršano pranjem i čišćenjem, te nakon toga i preseljavanjem materijala, jer je arhivska zgrada teško stradala i bila određena za rušenje, te je kroz kratko vrijeme i porušena. U tom prelaznom periodu arhivski materijal nalazio se na pet provizornih smještaja u gradu, od kojih je jedan bio privatni smještaj za koji se plaćala kirija.

⁶ *Glasnik arhivâ i Društva arhivskih radnika BiH*, Sarajevo 1983/1984, str. 107

⁷ ARSBL, Kancelarija Doboj, arhiva (nesređeno), Zapisnik o procjeni vrijednosti arhivskog materijala, br. 263/1 od 6. 12. 1965.

⁸ Isto, Zbirka fotografija

Kako nije bilo moguće raditi u takvim uslovima, SO Doboj je u septembru 1966. odlučila da dodijeli Arhivu četiri kancelarijske prostorije u Ulici Ismeta Kapetanovića br. 43, gdje se i danas nalazi. I pored toga je dio građe ostao smješten u tri privremena depoa u gradu do 1967. godine, kada će fondovi biti prevezeni i djelimično kompletirani. Iz dijelova građe zahvaćene poplavom izlučen je i škartiran nepotrebn dio u količini od oko 2.500 kilograma.⁹ Zbirka dokumenata i izvještaja o ovoj velikoj poplavi čuva se u Arhivu.¹⁰

U tom periodu Arhiv zapošljava pet stalnih radnika: jednog sa visokom, jednog sa srednjom i tri sa nižom spremom. U 1967, nakon ukidanja srezova 1966. godine¹¹ i prelaskom osnivačkih prava na Republiku, dolazi do prijedloga za novu koncepciju arhivske mreže. Predloženo je ukidanje samostalnosti Arhiva u Doboju, koji u tom trenutku djeluje na području 12 opština sa 739 registratura, te njegovo pripajanje Arhivu u Tuzli, čemu se direktor Vladimir Babić otvoreno protivi.

Na osnovu Zakona o ukidanju arhiva u Doboju,¹² Državni arhiv Doboj ukinut je i prestao sa radom 30. juna 1968. godine, a u skladu sa Odlukom o utvrđivanju mreže arhiva za uža područja¹³ i Zakonom o preuzimanju prava osnivača prema pojedinim arhivima.¹⁴ Po prestanku rada Arhiva u Doboju, Istorijski arhiv Tuzla formirao je u Doboju svoju radnu jedinicu pod nazivom Arhivski sabirni centar u Doboju (ASC), koji djeluje od 1. jula 1968. ASC gubi pravo na zasebno finansijsko poslovanje, nema zaseban organ upravljanja ni samostalno donesene normativne akte. Kolektiv ove radne jedinice čine, zajedno sa pomoćnim radnikom, svega trojica zaposlenih.

Nakon pripajanja Tuzlanskom arhivu izvršena je djelimična adaptacija zgrade i nabavljena oprema za kancelariju rukovodioca. Iduće godine kupljen je i ostali kancelarijski namještaj. U ovim godinama biblioteka se dopunjava u prosjeku sa 50–60 izdanja (časopisa i knjiga), a i drastično se povećava broj stranaka koje koriste usluge ASC za ostvarivanje prava po raznim osnovama. Takođe se intenzivno radi na čišćenju i sjedinjenju građe, koja je usljed poplave i čestih preseljenja izgubila među-sobnu povezanost.

Ipak, ovaj period integracije biće naknadno ocijenjen kao period u kojem je arhivska služba na području Doboja nazadovala, kako u smislu obavljanja osnovnih zadataka tako i u kadrovskom.¹⁵

Nakon petogodišnjeg perioda "mehaničke integracije", 1973. dolazi do zahtjeva za osnivanje arhiva u Doboju. Na sastanku predsjednika opština dobojske regije, održanom 3. aprila 1973. u Doboju, data je saglasnost za formiranje

⁹ ARSBL, Kancelarija Doboj, arhiva (nesređeno), Izvještaj o radu za 1966. godinu

¹⁰ ARSBL, Kancelarija Doboj, Dokumenti o poplavi Doboja; 1965; kutija 1

¹¹ Službeni list SRBiH, broj 14/66, *Ustavni zakon o ukidanju srezova*

¹² Službeni list SRBiH, br. 4/68

¹³ Službeni list SRBiH, br. 2/68

¹⁴ Isto

¹⁵ ARSBL, Kancelarija Doboj, arhiva (nesređeno), Izvještaj o radu za 1974. godinu

samostalnog regionalnog arhiva u Doboju.¹⁶ Pošto su izvršene pripreme i obezbijedeni nužni uslovi, saglasnost su dali Zajednica arhiva SRBiH,¹⁷ Društvo arhivskih radnika SRBiH¹⁸ i Republički sekretarijat za obrazovanje i kulturu Sarajevo.¹⁹

Odlukom Radne organizacije Istorijskog arhiva Tuzla o podjeli radne organizacije i izdvajanju arhivske službe u Doboju od 1. oktobra 1973. godine, formiran je Regionalni arhiv u Doboju²⁰ kao zasebna – samostalna radna organizacija (OUR) za područje devet opština.

Kao regionalni arhiv, ustanova nastavlja svoje djelatnosti, kao što su osnovno sređivanje građe sreskih narodnih odbora iz Modriče i Doboja, sreskih sudova Bosanski Brod i Maglaj, učestvovanje u izradi hronologije NOB-a na ovom području (1975), izrada pregleda za vodič kroz arhivske fondove i zbirke (1976), osnovno sređivanje fondova narodnih odbora opština Johovac, Suvo Polje, Osječani i Stanari, organizovanje izložbe "Tito – Život i djelo" zajedno sa Zavičajnim muzejom u Doboju, koja obilazi sve opštine u regiji i bilježi veliku posjećenost (1977).

U decembru 1977. Arhiv dobija priznanje u vidu plakete i povelje Društva arhivskih radnika BiH za rad na razvoju i unapređenju arhivske službe u BiH. U ovom periodu, nakon osamostaljenja, Arhiv zapošljava nove radnike i upućuje ih na šestomjesečne tečaje za arhivske tehničare u Beograd, tako da u Arhivu ukupno radi pet radnika, od kojih dva sa visokom, jedan sa srednjom, jedan sa nižom spremom i jedan kurir-čistač, što ga, po ocjeni direktora Babića iz izvještaja za 1978. godinu, čini daleko najnerazvijenijim arhivom u SR BiH.

I u narednom periodu Arhiv i rukovodstvo nastavlja sa zahtjevima za povećanje broja radnika i proširenje smještajnog prostora, ali ne nalaze na podršku nadležnih. U kakvim uslovima rade govori primjer iz 1980. godine, kada na području Arhiva djeluje oko 1.000 registratura, a ima samo jednog radnika za ove poslove.²¹ Razlog tome je smanjenje finansijskih sredstava. Dodatni problem predstavlja i prostor u zgradi Arhiva na spratu, koji je zaposjednut od Samoupravne interesne zajednice za osnovno obrazovanje, a koji je Arhivu potreban za smještaj preuzetih fondova.

Pored redovnih aktivnosti na preuzimanju i sređivanju fondova, nadzora, stručne pomoći, izdavanja na upotrebu sređene građe, Arhiv je 1984, objavljivanjem članaka u stručnom časopisu "Glasnik arhivâ", časopisu "Značenja", lokalnom listu i Radio Doboju, predstavio dijelove građe koji se odnose na događaje iz dalje i bliže

¹⁶ Potvrđena aktom SO-e Doboju, br. 11-63-4/73 od 8. 11. 1973. godine, ARSBL, Kancelarija Doboju, arhiva (nesređeno)

¹⁷ ARSBL, Kancelarija Doboju, arhiva (nesređeno), Saglasnost br. 12/73

¹⁸ Isto br. 29/73

¹⁹ Isto, br. 02-630/13 od 10. 12. 1973. godine

²⁰ Upis je oglašen u "Službenom listu SRBiH", br. 33/73

²¹ ARSBL, Kancelarija Doboju, arhiva (nesređeno), Izvještaj o radu za 1980. godinu

prošlosti ovog kraja. U oktobru 1986. Arhiv dobija još jednog radnika²² na poslovima nadzora u obavljanju poslova arhiviranja, čuvanja i stručnog održavanja građe na terenu, čime se poboljšava kvalitet rada Službe nadzora.

Regionalni Arhiv u Doboju 3. 7. 1981. godine²³

Kao i u prethodnom periodu, slaba tačka Arhiva ostaje aktivnost na istraživanju i prikupljanju starije građe koja se nalazi i čuva kod imalaca, a koja se odnosi na područje djelovanja ovog arhiva, pravdajući se i ovdje finansijama kao limitirajućim faktorom. Ipak, iste 1986. Arhiv uspijeva da pronađe i preuzme oko 20 metara građe iz Arhiva BiH. U istom tom periodu Arhiv je, zajedno sa Narodnom bibliotekom, predstavio javnosti dio svojih arhivalija, budući da sam ne posjeduje izložbeni prosotor.²⁴

Konačno, SO Doboj je 1988. Arhivu dodijelila 60 m² uzurpiranog prostora u zgradi za potrebe smještaja građe. Ipak, do znatnijeg preuzimanja građe sa terena nije došlo zbog nedostatka neophodnog inventara, metalnih stalaža i arhivskih kutija.

U junu 1990. odlazi u penziju sa mjesta direktora Vladimir Babić, koji umire januara 1992. u Doboju. Na mjestu direktora zamjenjuje ga prof. Pavle Stanišić, bivši direktor Narodne biblioteke u Doboju i glavni urednik lista "Glas komuna". Na tom ga mjestu, sa još trojicom radnika, zatiče početak rata 1992. U decembru 1993, po odluci Ministarstva odbrane, u Arhiv dolazi Mirko Bevanda na radnu dužnost referenta za obradu arhivske građe.

Ratni period 1992–1995. obilježava izostanak redovnih arhivskih djelatnosti, naročito zaštite građe van arhiva. Istovremeno, po ocjeni zaposlenih, mnogi značajni

²² Profesor Hrvoje Galić

²³ ARSBL, Kancelarija Doboj, arhiva (nesređeno), Zbirka fotografija

²⁴ Isto, Izvještaj o radu za 1986. godinu

događaji koji su se zbili u ovom periodu nisu adekvatno zabilježeni, obrađeni i pohranjeni na stručan način. I pored navedenog, od bitnog interesa za ovu djelatnost je činjenica da je cjelokupna ranije prikupljena i obrađena arhivska građa sačuvana u stanju u kojem se nalazila prije ratnih dejstava, uprkos blizine neposredne borbene linije i čestog granatiranja samog gradskog jezgra.

Pored izloženosti neposrednoj životnoj opasnosti, radnici Arhiva uspješno su se borili i protiv pokušaja nelegalnog useljavanja u objekat i oduzimanja građe u svrhu loženja za ogrev. Tu svakako vrijedi istaći radnika Čedomira Aladžića, koji se pokazao kao požrtvovan radnik još 1965. u velikoj poplavi, vadeći arhivsku dokumentaciju iz vode i mulja i sušeći je po tavanskim prostorima. Čedomir, koji je proveo čitav radni vijek u Arhivu, od pozicije kurira/čistača do arhivskog manipulanta, ponašajući se krajnje domaćinski prema arhivskoj građi, u ratnom periodu je najčešće bio sam u zgradi usljed odsutnosti kolega zbog radnih, vojnih i porodičnih obaveza, često u vrlo teškim uslovima, bez ogreva i pod granatama.

U maju 1992. Vlada Srpske Republike BiH donijela je Odluku o osnivanju Arhiva Srpske Republike Bosne i Hercegovine u Sarajevu, koja nikada nije realizovana, te su arhivsku djelatnost na teritoriji RS do sredine 1993. godine, uz prećutnu saglasnost organa vlasti, obavljali regionalni arhivi u Doboju i Foči, kao i Arhiv Bosanske Krajine u Banjaluci. Nakon usvajanja Zakona o ministarstvima od septembra 1993. godine, kojim je osnovan Arhiv Republike Srpske, Arhiv u Doboju dobija status detaširanog odjeljenja i područne jedinice Arhiva RS, sa sjedištem u tadašnjem Arhivu Bosanske Krajine u Banjaluci.²⁵

U kakvim uslovima su radili radnici i nakon rata najbolje svjedoči zapis iz dnevnika pomenutog Čedomira Aladžića²⁶ za dan 25. januar 1996. godine: "Danas smo dobili isplatu L.D. za 6 mjeseci od VII-XII 1995. godine, po 27,00 dinara ukupno 162,00 dinara. Ovo što sam dobio plate za 6 mjeseci mogu kupiti 4 kg mesa svinjetine ili 2 vrećice deterdženta za pranje veša. Žalosno je to ali šta može tako mora biti, neka je rat završio, a biće bolje u budućnosti".

Nakon rata u Arhivu ostaju tri radnika. Direktor Pavle Stanišić i Hrvoje Galić napustili su Arhiv u toku rata, tj. 1994. godine. U periodu od 1996. do 1998. zaposleni traže od UNHCR-a, vlade Japana i drugih da pomognu u obnovi zgrade, na kojoj su još najloni umjesto prozora. Sve ostaje na obećanjima i mrtvo slovo na papiru. Nedostatak volje i sredstava za obnovu zgrade, promjenu dotrajale stolarije, itisona starih 40 godina, novih polica i opreme ostaju glavne teme u izvještajima zaposlenih i u narednom periodu.

Akcentat u radu, s obzirom na to da je ta aktivnost minimizirana u ratnom i poratnom periodu, kao i zbog velike potrebe da se izvrši nadzor i pruži stručna pomoć imaoocima i stvaraocima arhivske građe, stavljen je na vanjsku službu, koju

²⁵ Mr Bojan Stojnić, *Arhiv Republike Srpske 1953–2018*, Banjaluka 2018, str. 27–30

²⁶ Rokovnik Čedomira Aladžića (1939–2018) u kojem je vodio dnevničke zapise za vrijeme i poslije rata čuva se u Arhivu.

obavljaju dva radnika. Nasuprot tome, Arhiv u periodu do 2003. nema radnika na poslovima sređivanja preuzete građe, što je dovelo do velikog zastoja i pretrpanosti, čije posljedice su i danas očigledne.

Stalno lobiranje i molbe za neophodna materijalna sredstva kod nadležnih u opštinama koje se nalaze u nadležnosti Odjeljenja u Doboju, nailaze na uspjeh tek 2002. Arhiv dobija dovoljno novca za krečenje, stakljenje, farbanje, izmjenu dijela stolarije, presvlačenje fotelja i nabavku ogreva. Iduće, 2003. godine, dolazi do kadrovske promjene. U penziju odlaze Mirko Bevanda, bivši načelnik, i Čedomir Aladžić, pomoćni radnik. Istoričar David Davidović, bivši radnik Istorijaskog arhiva u Sarajevu, dolazi na mjesto načelnika Odjeljenja, dok arhivski tehničar Jovan Prešić ostaje na poslovima zaštite građe van arhiva.

U tom trenutku Arhiv posjeduje 170 fondova. Broj registratura u regiji koju pokriva je oko 500 u ukupno deset opština. Arhiv 2004. organizuje dolazak izložbe "Arhivalija – svjedok vremena" u Dobj. U sklopu ove izložbe bilo je izloženo i oko 30 dokumenta pohranjenih u Arhivu u Doboju. Izložba je trebalo da bude otvorena deset dana, ali je zbog velikog interesa produžena za još tri.

Iste godine izvršena je sanacija objekata Arhiva u Banjaluci i Foči, uz pomoć tih lokalnih zajednica, te je upućen zahtjev Opštinskoj upravi Dobj da zajedno sa Ministarstvom prosvjete i kulture sufinansira sanaciju, ali je izostao pozitivan odgovor.²⁷ Srećom, zgrada Arhiva nije dodatno devastirana velikom poplavom 2014.

Sa ubrzanom privatizacijom i ekonomskom tranzicijom povećao se broj preduzeća koja odlaze u stečaj. Samim tim povećao se broj arhivskih fondova koje je potrebno smjestiti u Arhiv. Tako je 2009. primljeno čak pet fondova sa velikom količinom materijala. Uz to je u istoj godini zabilježen i znatno povećan broj zahtjeva korisnika, te je u drugom dijelu godine primljena, na određeno vrijeme, radnica sa visokom stručnom spremom. Status kancelarije Arhiv u Doboju dobija 2010. godine, sa tri zaposlena radnika, od kojih David Davidović odlazi u penziju 2011, a Jovan Prešić naredne godine. Do dolaska Olivera Okolić 2015. na mjesto višeg stručnog saradnika za zaštitu arhivske građe van arhiva, u Arhivu radi samo Simeuna Jevtić.

Arhiv se danas nalazi u Ulici kralja Aleksandra br. 125, u zgradi koja svojom arhitekturom svjedoči o prošlosti i predstavlja arhitektonsku vrijednost koju bi trebalo sačuvati od daljnjeg propadanja. Zgrada je građena početkom XX vijeka, za vrijeme austrougarske vladavine, kombinacijom više stilova karakterističnih za IX vijek. Ukupna površina zgrade iznosi 379 m², od čega depoi za smještaj i čuvanje građe zauzimaju 262 m², radni prostor – kancelarije 78 m², a pomoćne prostorije 39 m².

Najveći dio arhivske građe odnosi se na fondove državnih organa, organa uprave banovinskog, oblasnog, okružnog, sreskog, opštinskog i lokalnog značaja, te arhivske fondove društvenopolitičkih organizacija. Od njih ukupno 150,²⁸ izdvojićemo neke:

²⁷ ARSBL, Kancelarija Dobj, arhiva (nesređeno), Izvještaji o radu za 2004. godinu

²⁸ Popis arhivskih fondova u Doboju

- uprava i javne službe: preko 30 fondova koji datiraju iz 1918. godine,
- pravosuđe: 10 fondova, među kojima su i fondovi kotarskih sudova Bosanskog Broda, Doboja i Maglaja, koji datiraju iz perioda 1878–1945,
- prosvjetne, kulturne i naučne ustanove, čija dokumentacija datira iz perioda od 1882. godine,
- privreda i bankarstvo iz perioda kapitalizma i socijalizma (od 1893),
- društvenopolitičke organizacije i udruženja (1945),
- okupacijski i kvislinški organi: Kotarsko predstojništvo Maglaj (1941–1945),
- jedan porodični i dva lična fonda (kraj XIX, početak XX vijeka) i
- fotografije iz društvenog života regije Dobj; 1893/1988; oko 700 komada.

U Arhivu se nalazi i oko 3.000 bibliotečkih naslova (knjiga, zakona, propisa, periodike i novina), od kojih su neki pisani na francuskom, njemačkom, češkom i latinskom jeziku. Desetine njih je starije od 100 godina, a najstarija knjiga²⁹ datira iz 1739. Pretežno su istorijskog i arhivističkog sadržaja. Među časopisima i novinama najkompletnija je zbirka lokalnog lista *Glas komuna*.

Danas su u kancelariji Arhiva u Doboju zaposlena dva radnika, od kojih jedan u sastavu Odjeljenja za sređivanje i obradu arhivske građe, a drugi u sastavu Odjeljenja za zaštitu arhivske građe van arhiva. Kancelarija u Doboju je stvarno i mjesno nadležna za područja Grada Doboja i opština Bosanski Brod, Vukosavlje, Derventa, Donji Žabar, Modriča, Pelagićevo, Petrovo, Teslić, Šamac i Stanari. Važno je napomenuti da se u Arhivu nalazi dokumentacija većine preduzeća iz regije koja su likvidirana i koja su otišla u stečaj, tako da čuvanjem ove građe Arhiv ostvaruje i socijalnu ulogu, jer vrlo često bivši radnici tih preduzeća jedino u Arhivu mogu da pronađu dokumentaciju kojom dokazuju radni staž i visinu ostvarenih primanja. Samo takvih rješenja i uvjerenja je izdato oko 300 prošle godine. Što se tiče poslova zaštite arhivske građe van arhiva, prošle godine je obavljeno 50 kontrolnih pregleda registratura, date 43 saglasnosti za izdvajanje bezvrijednog materijala, formirano 16 novih dosijea.

Nažalost, mora se istaći da nisu osigurani adekvatno mikroklimatski, hemijsko-biološki i fizičko-tehnički uslovi za čuvanje i zaštitu arhivske građe, pa je ova izložena postepenom propadanju i uništavanju. Arhiv ne raspolaže opremom neophodnom za smještaj i zaštitu građe, prostorije u kojima se čuva arhivska građa su neuslovne, zidovi ruinirani, vlaga je uslovlila otpadanje maltera, dotrajale elektro i vodoinstalacije stvaraju opasnost od požara i poplave, a dotrajala podna konstrukcija je leglo insekata i glodara koji uništavaju građu. Mjere zaštite od požara nisu u

(<http://www.arhivrs.org/Doc.aspx?subcat=23&cat=3&id=36&lang=cir>)

²⁹ *Historiae Profanae Quatuor Monarchiarum Assyricae, Persicae, Graecae, & Romanae Regnorumque, & Democratiarum eis cohaerentium Examina: Stylo plano, brevi & facili in gratiam studiosae Juventutis Gymnasiorum Scholarum Piarum in Provinciae Germaniae, Pars I.*

skladu sa propisima. Zbog ovakvog stanja prijeti mogućnost mikrobiološke zaraze, te ugrožavanja sigurnosti imovine i građana u blizini zgrade.

Zgrada Arhiva 2018. godine